

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

НАКАЗ

29 червня 2023

№ 65

Про підсумки створення
добірки розробок інтегрованого заняття
природничого напрямку
позашкільної освіти у 2023 році

З метою втілення в життя основних принципів НУШ, стимулювання до інноваційної професійної діяльності, поширення передового педагогічного досвіду Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді Міністерства освіти і науки України спільно з Лабораторією позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України створено «Добірку» розробок інтегрованих занять природничого напрямку, які введені в практику педагогами, керівниками гуртків в освітньому процесі.

На розгляд журі представлено понад 77 авторських методичних розробок з усіх областей України.

«Добірка» методичних матеріалів є необхідною складовою навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах освіти, сприяє впровадженню в освітній процес методичних матеріалів, спрямованих на підвищення ефективності та якості освіти природничого спрямування, впровадження основних принципів НУШ, поширення інноваційних передових педагогічних технологій у викладанні предметів природничо-екологічного напрямку в освітніх закладах. У представлених авторських роботах розкриваються сучасні підходи до організації освітнього процесу, інноваційні інтегровані форми та методи викладання, кращий педагогічний досвід, спрямований на допомогу педагогам та керівникам гуртків.

За рішенням журі:

НАКАЗУЮ:

I. Визнати кращими роботи учасників – авторів розробок інтегрованого заняття природничого напрямку у 2023 році та надати сертифікати про авторство методичної розробки Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та Міністерства освіти і науки України згідно із списком додатку 1.

II. Кращі роботи учасників добірки розробок інтегрованого заняття

природничого напрямку у 2023 році (згідно з додатком 1) рекомендувати до друку у всеукраїнському науково-педагогічному журналі «Освітній фактор» (державна реєстрація Міністерством юстиції України – наказ від 23.12.2021 №4637/5).

III. Надати сертифікати про авторство методичної розробки Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та Міністерства освіти і науки України учасникам – авторам розробок інтегрованого заняття природничого напрямку, що були введені в практику згідно списку додатку 2.

IV. Добірку розробок інтегрованих занять природничого напрямку презентувати на Всеукраїнській серпневій конференції «Педагогічний пошук-2023» в серпні 2023 р.

V. Створити електронну добірку розробок інтегрованих занять природничого напрямку, розмістити її на сайті НЕНЦ та рекомендувати для використання у роботі викладачам, вчителям, керівникам гуртків, вихователям.

Керівництво та педагогічний колектив Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді висловлює щирю подяку директорам закладів загальної середньої освіти, директорам закладів професійно-технічної освіти, директорам закладів позашкільної освіти за організацію та сприяння в створенні добірки інтегрованих занять педагогічними працівниками, а також за організацію освітньої діяльності із здобувачами освіти, просвітницької роботи, в такий важливий та складний час для нашої країни.

Директор НЕНЦ

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

Список учасників - авторів розробок інтегрованого заняття природничого напрямку для закладів позашкільної освіти, що визнані кращими:

1. **Сьома Світлана Олексіївна**, кандидат педагогічних наук, Комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю. Тема «Вода – основа життя на Землі. Значення, способи очищення та раціональне використання води»
2. **Саган Ірина Іванівна**, Коростенський міський ліцей №3 Житомирської області. Тема «Здоров'я найбільше багатство»
3. **Брошкова Домнікія Трифонівна**, Кубейський ліцей з початковою школою та гімназією імені О. Теодорова –Балана Кубейської сільської ради району Одеської області. Тема: «ВОДА ТА ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ»
4. **Шубчинський Василь Дмитрович**, Донецький обласний еколого-натуралістичний центр. Тема «Термодім»;
5. **Голуб Людмила Анатоліївна**, вищої категорії Филенківського ЗЗСО І-ІІІ ступенів Скороходівської селищної ради. Інтегроване заняття гуртка «Неорганічна хімія» Тема: «Вода відома і невідома. Властивості води. Значення води. Дослідження якості води»
6. **Грозовська Т.С.**, викладач фізики та астрономії, **Балан О.М.** викладач біології і екології методисти Центру професійно-технічної освіти м. Житомира.Тема: «Дія магнітного поля в природньому середовищі і техніці»
7. **Гаврилюк Іванна Анатоліївна**, керівник гуртка – методист Вінницької обласної станції юних натуралістів. ТЕМА: « В гостях у дятлової кузні».
8. **Іванюк Оксана Миколаївна**, керівник гуртка-методист Центру дитячої та юнацької творчості Подільського району Одеської області. Тема: «Усе велике на землі бере початок з колоска».
9. **Герасімова Надія Миколаївна**, керівник гуртків Міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді ЧМР. Тема: «Рослинні символи на українській вишиванці»
10. **Юринець Ірина Андріївна**, методист НЕНЦУМ, учитель І категорії. Тема «Таємниці води. Вода відома та загадкова»
11. **Шнуренко Світлана Анатоліївна**, керівник в школі раннього розвитку дитини «Дошкільник». Тема: «Наші пернаті друзі».
12. **Маринченко Людмила Михайлівна**, керівник гуртків Еколого-ного центру Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема «ПОДОРОЖ З КІМНАТНИМИ РОСЛИНАМИ»
13. **Мойсеєнко Ольга Костянтинівна**, керівник гуртка КУ «Центр

позашкільної

- освіти та виховання Ананьївської міської ради. Тема: «Зимуючі птахи нашого краю»
14. **Борсук Наталія Петрівна**, керівник гуртків Комунального закладу «Палац учнівської молоді Луцької міської ради». Тема: «Кліматична криза: глобальний виклик сучасності?!»
 15. **Дендюк Наталя Іванівна**, КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді». Тема: «що таке енергія? Використання енергії в побуті»
 16. **Ніколаєва Марія Георгіївна**, вчитель курсу « Пізнаємо природу» Табаківського ліцею Болградської міської ради Одеської області. Тема: «Секрети здоров'я»
 17. **Татарін Олеся Михайлівна**, керівник гуртка «Природа рідного краю» Тульчинського Будинку дітей та юнацтва Тульчинської міської ради. Тема: «Подорож краплинки».
 18. **Перетятко Кристина Борисівна, Статівка Євгенія Миколаївна, Савченко Світлана Олександрівна, Гончарова Ксенія Олександрівна, Олійник Наталія Вікторівна**. Комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю. Тема: «Земля – наш спільний дім»
 19. **Переяславець Ольга Валентинівна**, Запорізька гімназія №1 ім. Т.Г. Шевченка Запорізької міської ради. Тема: «ВОДА»
 20. **Сакали Софія Дмитрівна**, вчитель початкових класів та керівник гуртка «Юні лісівники» Табаківського ліцею Болградської міської ради Одеської області. Тема: «Про проблеми пам'ятай і природу охороняй!»
 21. **Салагор Оксана Геннадіївна**, керівник гуртків Міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Чернівецької міської ради. Тема: «Екологічно усвідомлене споживання, або як обирати товари та послуги, щоб не нашкодити собі і природі»
 22. **Пащенко Світлана Олексіївна**, учитель біології, учитель-методист, **Тарасенко Людмила Василівна**, учитель іноземних мов, учитель-Методист Прилуцького ліцею №5 імені В. А. Затолокіна Прилуцької міської ради Чернігівської області. Тема: «СВЯТО КВІТІВ».
 23. **Ткаченко Тетяна Василівна**, керівник гуртка «Природа крізь призму англійської мови», Комунальний заклад «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Запорізької обласної ради. Тема: «Різноманітність комах. Insects- комах».
 24. **Слободянюк Наталія Олександрівна**, Васильківська міська станція юних натуралістів Васильківської міської ради Київської області. Тема: «Тиск великий, тиск малий».
 25. **Федун Галина Романівна**, керівник гуртка «Юні фермери» Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, методист. Тема: «Грунт. Грунтове живлення рослин. Органічне землеробство. Теплі грядки Розума»
 26. **Верба Михайло Миколайович**, Одеський ліцей № 15 Одеської міської ради. Тема: «ФІЗИКА В МУЗИЦІ».

27. **Шнуренко Світлана Анатоліївна**, керівник в школі раннього розвитку дитини «Дошкільник» Центру позашкільної освіти «Веселка» Таращанської міської ради Київської області. Тема: «Вода потрібна всім»
28. **Белименко Юлія Анатоліївна**, Запорізька гімназія №97 Запорізької міської ради Тема: «THE NATURAL WORLD»
29. **Яковенко Тетяна Василівна**, Сапрунова Тетяна Олександрівна Запорізька загальноосвітня школа I-III ступенів «ОСНОВА» Запорізької міської ради Запорізької області. Тема: «Пори року».
30. **Саган Ірина Іванівна**, Коростенський міський ліцей. Тема уроку : Робота над об'єктами файлової системи: при вивченні теми з біології: «Багатоклітинні організми»
31. **Саган Ірина Іванівна**, Коростенський міський ліцей. Тема: « Осьова симетрія. Генеративні органи квіткових рослин. Квітка – видозмінений пагін».
32. **Ахмадєєва Світлана Миколаївна**, вчитель початкових класів Запорізької гімназії №42, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель» Тема: Прикметник. Розвиток умінь впізнавати прикметники в тексті, спостереження за їх роллю в мовленні. Український віночок».

Додаток 2 до наказу НЕНЦ
№ 65 від 29 червня 2023

**Список учасників-авторів розробок інтегрованого заняття
природничого напрямку, які були використанні
у 2022-2023 навчальному році у закладах освіти**

1. **Людмила Анатоліївна Голуб**, Филєнківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Скороходівської селищної ради Полтавського району Полтавської області. Тема: «Чому вода – особлива речовина?»
2. **Саган Ірина Іванівна**, Коростенський міський ліцей Житомирської області. Тема: «Здоров'я найбільше багатство».
3. **Пусташинська Тетяна Миколаївна**, Коростенський міський ліцей №2 імені Володимира Сингаївського, заступник директора з виховної роботи, вчитель основ здоров'я. Тема: «Ризики та небезпеки для життя людини».
4. **Дімітренко Світлана Євстафіївна**, Спаська гімназія Татарбунарської міської ради Одеської області. Тема: «Екологічний паспорт мікрорайону сіл Струмок і Спаське Татарбунарської міської ради Одеської області».
5. **Тетяна Олександрівна Коротка**, Комунальний заклад «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради. Тема заняття: «ПОДОРОЖ ЛІСОВОЮ СТЕЖКОЮ»
6. **Банік Мирослава Михайлівна**, керівник гуртків-методист Еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема: «Особливості хвойних дерев на прикладі ялини»
7. **Вацкова Оксана Петрівна**, Одеський ліцей №30. Тема: "Річки України: географічні особливості та літературні образи»
8. **Ізюмова Світлана Леонідівна**, заступник директора, вчитель біології,

- Продащук Віталіна Сергіївна**, вчитель української мови та літератури Запорізька гімназія №7. Тема: «Здоровий спосіб життя та що таке «Тарілка здоров'я. Традиції здорового способу життя в Україні».
9. **Єрьоміна Олена Євгенівна, Лізвінський Віталій Леонідович**, Запорізька гімназія № 84 Запорізької міської ради. Тема: «Наслідки виверження вулканів або чому 24 серпня 79 року став останнім днем Помпеї».
 10. **Ніна Миколаївна Солодка**, керівник гуртків «Юні друзі природи» Комунального закладу «Чернігівська обласна станція юних натуралістів». Тема: «Зимуючі птахи».
 11. **Нікішина Ганна Олександрівна**, КЗ «Матвіївська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів» ЗОР. Тема: «Маленькі помічники рятують супергероїв в масках».
 12. **Шатровка Інна Олександрівна**, вчитель вищої категорії старший вчитель гімназія № 97 Запорізької міської ради. Тема: «Повітряний транспорт України та світу».
 13. **Лариса Володимирівна Ковтун**, Комунальний заклад «Березівський міський центр дитячої та юнацької творчості» Березівського району Одеської області. Тема: «Зимуючі птахи».
 14. **Кіпер Людмила Петрівна**, вчитель початкових класів вищої категорії, «Старший вчитель» Виноградівського ліцею імені О.О. Банева Болградської міської ради Одеської області. Тема: «Природа — наш рідний дім».
 15. **Кляп Юрина Михайлівна**, Еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема: «Пристосування птахів до різних умов життя. Гніздування».
 16. **Оксана Іванівна Мельник**, Еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема «Собаки – наші чотирилапі друзі. Мисливські, декоративні та службові собаки».
 17. **Ольга Іванівна Ярошенко**, Комунальний заклад «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» Тема: «Зимуючі птахи».
 18. **Дендюк Наталія Іванівна**, КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді». Тема: «Знавці природи».
 19. **Загубинога Оксана Олексіївна**, учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист філії Скородистицької гімназії, «Школа життєтворчості» комунального закладу Іркліївський ліцей Іркліївської ОТГ Золотоніського району Черкаської області. Тема: «Заховалася пташка в загадці».
 20. **Юлія Володимирівна Петраш**, керівник гуртків структурного підрозділу еколого-натуралістичного напрямку Хмельницького обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді. Тема: «Знавці акваріумного світу».
 21. **Світлана Станіславівна Шереш**, Еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема: «Правила поведінки в природі».
 22. **Урсатій Наталія Михайлівна**, Комунальний заклад «Березівський міський центр дитячої та юнацької творчості» Березівського району Одеської області. Тема: «Віртуальна екскурсія по Чорному морю».
 23. **Маліцька Людмила Миколаївна**, Методист, керівник гуртка раннього творчого розвитку дитини КЗ «ЦТДУМ». Тема заняття «Сонце — основа життя на Землі».
 24. **Хоменко Олеся Михайлівна**, Черняхівський ліцей № 1 Черняхівської селищної ради. Тема: «Для природи не носи шкоди».

25. **Загубинога Оксана Олексіївна**, учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист філії Скородистицької гімназії, «Школа життєтворчості» комунального закладу Іркліївський ліцей Іркліївської ОТГ Золотоніського району Черкаської області. Гра – змагання з розділу «Вчимося у природи і дбаємо про її збереження».
26. **Загубинога Оксана Олексіївна**, учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист філії Скородистицької гімназії, «Школа життєтворчості» комунального закладу Іркліївський ліцей Іркліївської ОТГ Золотоніського району Черкаської області. Тема: «Веселі змагання з біології».
27. **Загубинога Оксана Олексіївна**, учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист філії Скородистицької гімназії, «Школа життєтворчості» комунального закладу Іркліївський ліцей Іркліївської ОТГ Золотоніського району Черкаської області. Тема: «Один день із життя рибалки Соменка».
28. **Світлана Мирославівна Мартинова**, вчитель вищої категорії, «старший вчитель», **Шандрук Олена Іванівна**, вчитель вищої категорії, «старший вчитель» Запорізької гімназії № 97 Запорізької міської ради. Тема: «КВІТИ ПЕРЕМОГИ».
29. **Безуглова Марина Анатоліївна**, Одеський ліцей № 15 Одеської міської ради
Тема: гра «Дивовижний світ тварин»
30. **Ворончук Катерина Федорівна**, учитель біології Таїровський ЗСО Таїровської селищної ради Одеського району Одеської області. Тема: «Дивовижний невидимий світ».
31. **Мирослава Сергіївна Данканич**, Еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема: заняття-подорожі „Як звірі до зими готуються?”
32. **Дімітрова Ксенія Сергіївна**, Запорізька гімназія № 97 Запорізької міської ради Запорізької області
Тема: «Опора та рух. Види скелета. значення опорно-рухової системи».
33. **Олена Павлівна Панасенко**, Лисичанський ліцей №6 Лисичанської міської ради Луганської області
Тема: Усний журнал «Стежками рідної природи».
34. **Людмила Миколаївна Леонова**, учитель математики Великокручанської зш I-III ступенів Пирятинської міської ради Полтавської області, «спеціаліст вищої категорії», «учитель-методист»
Тема: «Золотий преріз».
35. **Чала Олена Григорівна**, Комунальний заклад “Чернігівська обласна станція юних натуралістів”.
Тема заняття: «Поняття про травну систему, її значення. Поняття про сечовидільну систему. Запобігання захворюванням».
36. **Речич Леся Миколаївна**, Андрушківський ліцей імені А.Н.Вітрука Андрушківської сільської ради. Тема. «Опора тіла і рух людини».
37. **Микитенко Аліна Олексіївна**, вчителька хімії опорного закладу «Хорольський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №1 Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області»,
Тема: «Реакції заміщення й обміну. Заходи безпеки під час роботи з кислотами».
38. **Поп Євгенія Ярославівна**, Еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Виноградівської міської ради Закарпатської області. Тема: «Перелітні та зимуючі птахи».
39. **Ахмадєєва Світлана Миколаївна**, вчитель початкових класів, вчитель вищої категорії, «старший вчитель» Запорізької гімназії №42 Запорізької міської ради.
40. Тема: «Повторення раніше вивченого матеріалу. Розв’язання задач різних видів».

Складена задача. Міри довжин. Периметр. Удосконалення таблиці множення».

41. **Ахмадєєва Світлана Миколаївна**, вчитель початкових класів, вчитель вищої категорії, «старший вчитель» Запорізької гімназії №42 Запорізької міської ради. Тема. «Краса природи у її різноманітності. Вступ до розділу. В. Сухомлинський «Сонячний день узимку». Л. Костенко «Синички на снігу» (напам'ять)».
42. **Савчук Наталія Петрівна**, Запорізька гімназія 4 Запорізької міської ради.
Тема: Пластикова епідемія: рух на знищення планети чи зручність для життя?»
43. **Гоюк Оксана Михайлівна**, Міський центр еколого-натуралістичної учнівської молоді Чернівецької міської ради;
Гуменюк Ольга Василівна, Чернівецька ЗОШ I-III ст. №16. Тема: «КОМАХИ. ШКОДА І КОРИСТЬ»
44. **Парушева Марія Петрівна**, вчитель початкових класів Оксамитненського ліцею імені І.І.Булгарова та керівник гуртка «Юні охоронці природи» Болградського центру дитячої та юнацької творчості Болградської міської ради Одеської області. Тема: «Про майбутнє пам'ятай – водно-болотні угіддя оберігай»
45. **Силкіна Наталія Василівна**, вчитель біології та екології вищої категорії Макарівської філії Андрушківського ліцею імені А.Н. Вітрука Андрушківської сільської ради. Тема: «Таємниці людського організму».
46. **Плема Юлія Василівна**. Опорний заклад «Хорольська гімназія Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області». Тема: Загальна характеристика класу амфібії. Їх різноманітність та значення».
47. **Пустошинська Тетяна Миколаївна**, Коростеньський міський ліцей ім. Сингаївського. Тема «Ризики та небезпеки для життя людини».